

Programul de activitate a Facultății de Rezidențiat

pentru aa. 2025-2030

Facultatea de Rezidențiat a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” are un rol crucial în formarea postuniversitară a specialiștilor din domeniul medical, având un impact semnificativ asupra sistemului de sănătate național și internațional. Rezidențiatul ca formă de pregătire postuniversitară a fost legiferat prin hotărârea Colegiului Ministerului Sănătății în anul 1992. În Octombrie 1995 a fost promulgată Legea Învățământului (28, al. 2), care stipulează că instruirea postuniversitară prin rezidențiat este obligatorie, astfel în 1996 înmatricularea a fost la toate specialitățile medicale. Actualmente, 1594 de medici rezidenți (1478 de medici rezidenți activi și 116 - în concediu academic) sunt înmatriculați la studii postuniversitare prin rezidențiat la USMF „Nicolae Testemițanu” la 57 de specialități de profil terapeutic, chirurgical, stomatologic și farmaceutic.

În contextul unui sistem medical în continuă dezvoltare, în care progresele tehnologice și cerințele educaționale evoluează rapid, este esențial ca Facultatea de Rezidențiat să urmeze **Planul strategic de dezvoltare a USMF „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova în perioada anilor 2021-2030**. Acest plan este construit pe pilonii fundamentali ai excelenței educaționale, cercetării inovative și integrării internaționale, având ca scop pregătirea unei noi generații de medici capabili să facă față cerințelor profesiei medicale într-o eră a digitalizării și globalizării și include următoarele domenii de activitate:

1. Activitatea didactică educațională;
2. Cercetarea, inovarea și transferul tehnologic;
3. Managementul activității clinice;
4. Internaționalizarea;
5. Studenții și responsabilitatea socială;
6. Resursele umane;
7. Managementul resurselor financiare;
8. Informatizarea;
9. Comunicarea, promovarea și vizibilitatea instituțională;
10. Asigurarea informațională;
11. Infrastructura universitară.

Programul de activitate a Facultății de Rezidențiat este elaborat în concordanță cu provocările și oportunitățile strategice de dezvoltare a USMF „Nicolae Testemițanu”, iar scopul principal este orientat spre pregătirea postuniversitară a cadrelor medicale, bazată pe calitate,

excelență, acces și colaborare. Pentru a trasa obiectivele prioritare a fost efectuată analiza SWOT a situației actuale a activității Facultății de Reziendențiat. În rezultat au fost identificate:

Puncte forte:

- Baze clinice la IMSP-uri atribuite prin cadrul legislativ;
- Echipă consolidată și competentă;
- Candidații la studii postuniversitare admiși pe bază de concurs.
- Existența SIMU în rezidențiat.

Puncte slabe:

- Lipsa Spitalului universitar;
- Nomenclatorul specialităților în rezidențiat este neactualizat;
- Studiile de rezidențiat nu sunt recunoscute la nivel internațional;
- Lipsa parteneriatelor sustenabile de nivel internațional privind mobilitatea academică.

Oportunități:

- Racordarea programelor de studii cu Directiva UE 2005/36, actualizat în 2024;
- Perfectarea platformei SIMU rezidențiat;
- Promovarea rezidențiatului la USMF a cetățenilor de peste hotare;
- Înmatricularea rezidenților internaționali;
- Participarea în proiecte educaționale internaționale;
- Posibilitatea utilizării educaționale prin simulare la CUSIM;
- Fortificarea echipei prin suplimentarea unității de prodecan pe profil stomatologic.

Riscuri:

- Exodul anual al absolvenților USMF și, respectiv, reducerea candidaților în rezidențiat;
- Concurența în sistemele de învățământ medical superior în țările UE în atragerea studenților absolvenți;
- Însuficiența cadrelor didactice la unele specialități în rezidențiat prin înaintare în vârstă, probleme de sănătate etc.;
- Tergiversarea emiterii actelor normative privind studii postuniversitare (de către instanțele care le vizează);
- Lipsa posibilității de studii de rezidențiat la a doua specialitate în RM prin concurs, contra plată;

Astfel, obiective prioritare de activitate pentru anii 2025-2030:

1. Actualizarea și modernizarea programelor de rezidențiat prin introducerea inovațiilor în domeniul medicinei, stomatologiei și farmaciei, în corespundere cu standardele naționale și internaționale.
2. Actualizarea, aprobarea și implementarea Nomenclatorului specialităților prin rezidențiat și duratei de studii, în corespundere cu cerințele UE în colaborare cu MS, cu scopul facilitării recunoașterii și echivalării studiilor și asigurarea exercitării profesiei, în conformitate cu Directiva 2005/36 a Parlamentului European și a Consiliului din 07.09.2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, actualizata pe 05.05.2024.
3. Introducerea obligatorie în programele corespunzătoare de pregătire postuniversitară prin rezidențiat a modulului de ecografie medicală (nivel de bază), farmacologie clinică, urgențe medicale, instruire la CUSIM, etc.
4. Extinderea bazelor clinice pentru instruirea postuniversitară prin rezidențiat, având la bază normativele actuale, cum ar fi: raportul rezident–pacient, rezident-investigație, rezident-intervenție.
5. Ajustarea modulului SIMU Rezidențiat, conform necesităților procesului de instruire, administrare și evaluare.

Reeșind din cele expuse se propune un plan de activitate a Facultății de Rezidențiat care va corespunde celor 11 strategii de dezvoltare a USMF "Nicolae Testemițanu".

Activitatea Didactică Educațională

Modernizarea și adaptarea activității educaționale la standardele internaționale reprezintă unul dintre cele mai importante aspecte ale dezvoltării strategice ale Facultății. Acest lucru este esențial pentru asigurarea medicilor rezidenți prin pregătirea atât pentru a satisface cerințele sistemului medical din Republica Moldova, cât și pentru provocările sistemelor de sănătate internaționale.

Primul pas în acest sens constă în revizuirea programelor de studii și a curriculelor. Alinierea la cerințele Directivei 2005/36 a Parlamentului European este esențială pentru recunoașterea internațională a calificărilor profesionale. În acest cadru, un obiectiv major este actualizarea nomenclatorului specialităților și adaptarea materialelor de studiu pentru a reflecta cele mai recente descoperiri și ghiduri clinice internaționale.

La momentul actual s-a propus spre revizuire 5 specialități existente pentru modificarea denumirii și duratei, 6 specialități pentru modificarea doar a denumirii, 5 specialități pentru modificarea duratei și 2 specialități noi de a fi incluse în nomenclator (Radioterapie oncologică și Chirurgie orală și maxilo-facială). Această revizuire continuă va asigura o educație de calitate, care să îndeplinească cerințele stricte ale pieței internaționale.

Un alt aspect esențial este completarea programelor de studii cu module obligatorii conform specialităților, instruirea în condiții standardizate la Centrul Universitar de Simulare în Medicină și urgențe medicale cu suportul vital avansat etc.

Ecografia a devenit o competență esențială pentru medici în numeroase specialități, iar integrarea acesteia în curriculum va permite rezidenților să dobândească o pregătire completă, în acord cu cele mai noi standarde profesionale. Planificăm introducerea cursului de nivel bazal, conform cerințelor Federației Europene a Societăților de Ecografie în Medicină și Biologie la specialitățile necesare.

În contextul progresului în industria farmaceutică, este necesară pregătirea medicilor rezidenți în domeniul farmacovigilenței medicale. În colaborare cu coordonatorii de programe vor fi elaborate module pe specialități care vor include aspecte din farmacocinetică, farmacodinamică și interacțiunea medicamentelor pentru a preveni polipragmazia, în vederea dezvoltării medicinei personalizate.

Actualmente, doar 7 programe de rezidențiat conțin module de instruire la CUSIM, iar pentru următorii 5 ani se propune ca 90% din specialități să realizeze acest obiectiv. Referitor la modulul de urgențe medicale, analizăm posibilitățile catedrei pentru a include acest modul la toate specialitățile din Nomenclator. Pe perioada de implementare, vor fi pregătiți formatori, reprezentanți de la diferite specialități care urmează să instruiască medicii rezidenți, la specialitățile care le reprezintă.

În paralel, va fi optimizat raportul între conținutul teoretic și practic, astfel ca activitatea auditorială (teoretică) să constituie 20-25% din totalul de ore de instruire. Concomitent în programele de studii se va pune accent pe integrarea celor mai recente ghiduri clinice și bune practici. Asemenea schimbări vor permite nu doar îmbunătățirea pregătirii teoretice a rezidenților, dar și actualizarea tehnologiilor educaționale utilizate pentru sesiuni de formare, inclusiv simulatoare clinice avansate și platforme online de învățare.

Cercetarea, inovarea și transferul tehnologic

În cadrul acestui plan, cercetarea și inovarea joacă un rol deosebit de important, având în vedere că progresul științific este motorul dezvoltării educaționale și al calității actului medical.

În acest sens se propun următoarele obiective :

1. Consolidarea rețelei funcționale de cercuri științifice la catedrele Facultății și asigurarea caracterului inter- și transdisciplinar al cercetărilor realizate de rezidenți și personalul științifico-didactic.

2. Promovarea alegerii/aprobării temelor de cercetare de către rezidenți la anii II-III de studii și consolidarea verigii centrale a traseului ciclurilor de instruire (universitar-rezidențiat-doctorat).

3. Pregătirea cadrelor didactice a Facultății în cercetare prin programe internaționale și promovarea participării cercetătorilor și inventatorilor din cadrul Facultății cu OPI și elaborări științifice la diverse Saloane Internaționale de Cercetare și Inovare.

4. Extinderea și fortificarea aplicării principiilor Științei Deschise, inclusiv cerințelor de excelență în cercetare EURA.

Pentru realizarea obiectivelor se propune un set de acțiuni:

1. Implicarea rezidenților în realizarea proiectelor științifice în cadrul programelor de stat, proiectelor naționale și internaționale Implicarea rezidenților în activitățile de cercetare realizate de catedre, de laboratoare și de alte subdiviziuni ale Universității.

2. Aplicarea sistemului de evidență a cercetărilor studenților și rezidenților. Aplicarea sistemului de promovare în doctorat în baza rezultatelor obținute în cercetare la etapa de studii postuniversitare prin rezidențiat în baza meritocrației

3. Pregătirea continuă a cercetătorilor și cadrelor didactice a Facultății în cadrul mobilităților academice și promovarea participării angajaților la foruri științifice naționale și internaționale.

4. Promovarea publicării în acces deschis a rezultatelor proprii ale studiilor realizate cu participarea Facultății.

5. Menținerea logo-ului "Excelență în Cercetare" și pregătirea subdiviziunilor Facultății pentru vizita experților Comisiei Europene prin elaborarea raportului de implementarea a Strategiei Resurselor Umane pentru Cercetători pe Facultate. Stimularea colaborării între cadrele didactice și medicii rezidenți, inițierea de proiecte de cercetare care vor facilita transferul de cunoștințe în mediul academic. Promovarea unor colaborări interdisciplinare.

Astfel vor fi obținute următoarele rezultate:

1. Creșterea numărului anual al rezidenților implicați în realizarea temelor proiectelor științifice în cadrul programelor de stat, proiectelor naționale și internaționale.

2. Sporirea numărului studenților și rezidenților implicați în activitățile de cercetare realizate la catedrele și laboratoarele Facultății.

3. Realizarea sistemului de evidență a cercetărilor studenților și rezidenților funcțional

4. Creșterea numărului rezidenților admisi în doctorat în baza rezultatelor cercetărilor sale și a numărului de stagii realizate de cercetători în cadrul mobilităților academice cu durata de peste 1 lună.

5. Extinderea numărului studiilor realizate în cadrul/sau cu participarea USMF „Nicolae Testemițanu”.

6. Organizarea periodică de conferințe științifice naționale și internaționale va contribui, de asemenea, la diseminarea rezultatelor cercetării din cadrul facultății și va spori vizibilitatea instituției pe plan global. Publicarea lucrărilor științifice în reviste de prestigiu va sprijini nu doar

dezvoltarea unei culturi academice de excelență, dar și integrarea Facultății de Rezidențiat în rețelele internaționale de cercetare. Participarea medicilor rezidenți în cercetare, prin publicații, prezentări la evenimente științifice medicale naționale și internaționale vor fi stimulați la evaluările finale și va deschide noi oportunități de cercetare aplicată, cu impact direct asupra procesului educațional și asupra îmbunătățirii calității actului medical.

Managementul Activității Clinice

Activitatea medicală practică este esențială în instruirea medicilor rezidenți și prevede realizarea obligatorie a unui set de manopere practice, numite VAM-ri (volumul asistenței medicale), care reflectă competențele medicului/farmacistului rezident în corespundere cu programul de studii a specialității. La ora actuală studiile în rezidențiat se desfășoară la 38 de baze clinice de instruire. Se propune pe următorii 5 ani extinderea și diversificarea bazelor clinice, care este un obiectiv strategic esențial pentru a asigura o pregătire practică solidă a medicilor rezidenți. În această direcție se vor crea noi centre de instruire cu accesul la manopere inovative, ce vor oferi medicilor rezidenți/farmacisti oportunități ample de formare în cadrul unor structuri moderne, dotate cu echipamente de ultimă generație.

Acest obiectiv important va contribui la implementarea standardelor moderne de raport rezident-pacient, care să asigure nu doar eficiența procesului educațional, dar și îmbunătățirea relației dintre cadre didactice, medicii rezidenți și pacienți. Acest principiu va include proceduri clare de comunicare, evaluare și intervenție, iar activitățile clinice vor fi susținute de sisteme digitale pentru o gestionare mai bună a informațiilor și pentru creșterea transparenței procesului educațional.

Internaționalizarea

Internaționalizarea activităților academice și de cercetare este esențială în procesul de studii postuniversitar. În acest sens, un obiectiv major este semnarea unor acorduri bilaterale cu universități de renume internaționale, pentru a facilita schimburile academice și pentru a crea oportunități de mobilitate pentru cadrele didactice și rezidenți. Aceste parteneriate vor contribui nu doar la îmbunătățirea experienței educaționale, dar și la integrarea facultății într-o rețea internațională de cunoaștere și practică.

A deveni membru titular al Societăților internaționale de specialitate este o oportunitate de a optine informații recente cu referire la aprobarea diferitor ghiduri, protocoale bazate pe dovezi, acces la o bibliotecă extinsă și cuprinzătoare de imagini, instrumente educaționale, cursuri pe platformă on-line cu materiale acreditate, link-uri către instrumente gratuite de învățare și adrese web educaționale.

Doar membrilor Societăților internaționale li se oferă posibilitatea de participare la un examen anual pe domeniu în format on-line ce are ca scop certificarea cunoștințelor excelente conform criteriilor și temelor din Curricula Europeană.

Aplicarea pentru granturi la diferite Asociații de specialitate internaționale, care vor permite medicilor rezidenți instruirea, cercetarea, participarea la diferite evenimente internaționale pe specialitate cu suport financiar total sau parțial. Una din cerințele obligatorii ar fi la reîntoarcere de a prezenta actualitatea și utilitatea informației obținute colegilor în cadrul cercului științific, workshopurilor ș.a.

Participarea activă la programul Erasmus+ va fi un alt pilon al internaționalizării, facilitând astfel mobilitatea rezidenților și cadrelor didactice, consolidând rețeaua de parteneriate și promovând schimburi de bune practici între instituțiile academice. Pe lângă aceasta, organizarea de workshop-uri și conferințe cu experți internaționali va spori vizibilitatea facultății și va contribui la schimbul de cunoștințe și idei inovative în domeniul medical.

Rezidenții și responsabilitatea socială

Pregătirea profesională a rezidenților trebuie să fie completată de dezvoltarea unor valori fundamentale, precum responsabilitatea socială, etica profesională și comunicarea eficientă cu pacienții și colegii. Astfel, promovarea participării rezidenților în proiecte de voluntariat cu impact asupra sănătății publice este esențială. Aceste experiențe vor contribui la formarea unui medic cu o viziune holistică asupra sănătății și asupra rolului său în societate. În colaborare cu ASRM, cu Asociațiile de pacienți, cu Societățile Profesionale de specialitate naționale și internaționale, prin intermediul „Școlii pacienților” se propune organizarea evenimentelor de popularizare în masă și promovare a modului sănătos de viață, de prevenție a maladiilor nontransmisibile, a sănătății mintale și orale, etc.

Resursele umane

Investițiile în formarea continuă a cadrelor didactice, precum și implementarea unor politici stimulative pentru personalul academic, vor contribui la menținerea unui cadru profesoral motivat și performant. În ceea ce privește resursele umane, un plan de recrutare și retenție a cadrelor didactice de înaltă calitate este esențial pentru succesul planului strategic. Se propune actualizarea anuală a listei personalului didactic responsabil de instruire a medicilor rezidenți. Ghidarea de rezultatele chestionării beneficiarilor în selectarea candidaturilor pentru aceste atribuții. Aceasta va contribui la crearea unui mediu sustenabil care va asigura formarea profesională de calitate a rezidenților și dezvoltarea lor profesională.

La nivel de decanat al Facultății de Rezidențiat, ar fi necesară extinderea Biroului prin cooptarea unei funcții suplimentare de prodecan responsabil de profilul stomatologic, specialist din domeniu. Această solicitare este dictată de particularitățile instruirii în profilul stomatologic și dificultățile ce necesită a fi remediate.

Infrastructura și informatizarea

În paralel cu dezvoltarea programelor educaționale și a cercetării, modernizarea infrastructurii universitare este un obiectiv de maximă prioritate. Acesta include extinderea și modernizarea spațiilor prevăzute pentru medicii rezidenți în IMSP-uri la bazele clinice. Totodată, susținem achiziționarea de echipamente medicale moderne pentru simulări clinice avansate. Digitalizarea proceselor academice și administrative la nivel de USMF și la bazele clinice va contribui la eficiența, transparența și cuantificarea activităților practice (VAM-lor), facilitând monitorizarea și gestionarea corectă a informațiilor, atât pentru catedre, cât și pentru decanatul Facultății de Rezidențiat. Pe perioada de tranziție spre digitalizare a bazelor clinice, propunem identificarea la nivel de catedră a mecanismelor de cuantificare și validare a manoperilor practice a medicilor rezidenți.

Concluzii și recomandări

Programul de activitate a Facultății de Rezidențiat pentru aa. 2024-2029 propune un cadru coerent și detaliat pentru transformarea studiilor de rezidențiat într-un centru de excelență academică și profesională. Prioritizarea investițiilor în infrastructură, consolidarea parteneriatelor internaționale și implementarea unor politici inovative în educație și cercetare sunt pași fundamentali pentru atingerea acestui obiectiv. Acest plan nu doar că răspunde provocărilor curente ale educației medicale, dar se aliniază și cu tendințele internaționale în domeniul sănătății, contribuind astfel la formarea unor profesioniști competenți și responsabili pentru asigurarea necesităților sistemului de sănătate al Republicii Moldova.

În concluzie:

1. Facultatea de Rezidențiat USMF "Nicolae Testemițanu" trebuie să devină un reper în educația medicală postuniversitară, prin alinierea la standardele UE și internaționale, oferind programe educaționale moderne, recunoscute la nivel internațional.
2. Actualizarea Nomenclatorului specialităților și implementarea unor standarde conforme cu directivele europene va asigura recunoașterea calificărilor medicale/farmaceutice pe plan internațional, consolidând mobilitatea profesională.

3. Strategiile de promovare digitală, evenimentele publice și colaborările internaționale vor crește notorietatea rezidențiatului, consolidându-i poziția de lider în educația medicală postuniversitară. Implementarea soluțiilor digitale în procesul educațional și administrativ va crește eficiența și transparența, contribuind la modernizarea studiilor postuniversitare.
4. Investițiile în renovare, echipare și sustenabilitate vor crea condiții de studiu și practică medicală la standarde înalte, în beneficiul rezidenților și al comunității. O mai bună acoperire a necesităților medicilor/farmacienților rezidenți prin extinderea bazelor de practică și standardizarea proceselor clinice vor sprijini instruirea clinică de calitate.
5. Implicarea medicilor rezidenți în cercetare și evenimente științifice va spori vizibilitatea instituțională la nivel internațional. Implicarea socială prin voluntariat, educație pentru sănătate și mentorat, vor forma medici responsabili, implicați activ în comunitate. Strategiile de promovare digitală, evenimentele publice și colaborările internaționale prin implicarea medicilor rezidenți va crește notorietatea USMF “Nicolae Testemițanu.